

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 194. Vtrum, & quo pacto vnus Angelus possit mouere voluntatem alterius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

di, Suarez lib. 6. de Angelis, cap. 11. num. 9. respondet dupliciter. Primò dicit non esse inconueniens, vt Deus vtatur superioribus Angelis ad communicandas inferioribus cognitiones spectantes ad eorum beatitudinem accidentalem. Secundo dicit, quod saltèm non est inconueniens, vt Deus per superiores Angelos illuminet inferiores circa ea, quæ non spectant ad eorum accidentalem beatitudinem, sed ad ministeria circa homines exercenda.

25. Ad 3. distinguo maiorem; vt vnus Angelus illuminetur ab alio, debet ab eo accipere aliquod lumen intrinsecum, nego; aliquod lumen confortatiuum extrinsecè, concedo; & nego consequentiam. Vt vnus Angelus illuminetur ab altero, non requiritur, vt ab eo accipiat aliquod lumen intrinsecum, quod in illuminato producat ab illuminante, sed sufficit, vt accipiat lumen extrinsecum, vt explicatum est num. 17. & 18.

26. Ad 4. distinguo maiorem; mens rationalis à solo Deo formatur intrinsecè, nulla interposita creatura, concedo; extrinsecè semper, nego; concedo minorem; & nego consequentiam. Augustinus eo loco docet mentem rationalem à solo Deo formari intrinsecè, producendo in ea lumen intellectiuum, species intelligibiles, & intellectiones, ad quas nulla interposita creatura, concurrat effectiue, ideoque solus Deus illabitur menti rationali. At vna creatura potest aliam illuminare, & formare extrinsecè, docendo, & proponendo obiectum, vt explicatum est. Addere possumus ex Sancto Thoma hoc artic. 1. ad 3. *Quod rationalis mens formatur immediate à solo Deo, vel sicut imago ab exemplari, quia non est facta ad alterius imaginem, quam Dei, vel sicut subiectum ab ultima forma completiua, quia semper mens creata reputatur informis, nisi ipsi prima veritati inhereat. Alia verò illuminationes, quæ sunt ab homine, vel Angelo, sunt quasi dispositiones ad ultimam formam.*

QVÆSTIO CXCIV.

Virum, & quo pacto vnus Angelus possit mouere voluntatem alterius?

S. Tho. quæst. 106. artic. 2.

1. **V**idetur vnus Angelus posse mouere voluntatem alterius, producendo in ipsa volitionem aliquam, saltèm inefficacem, seu velleitatem per modum simplicis inclinationis; primò quia ex Dionysio cap. 8. de cœlesti hierarchia, vnus Angelus alium non solum illuminat, sed purgat, & perficit; sed purgatio fit à sordibus culpæ, quæ culpa est in voluntate, perfectio consistit in consecutione vltimi finis, qui est obiectum voluntatis: ergo vnus Angelus potest mouere, & immutare voluntatem alterius.

2. Secundo Seraphim interpretantur incendentes, aut calefacientes; incensio autem, & calefactio spiritualis consistit in amore; sed ex Dionysio cap. 7. de cœlesti hierarchia, nomina Angelorum significant eorum proprietates; ergo Seraphim habent hanc proprietatem, vt possint mouere voluntatem ad amorem, & sic illam spiritualiter incendere, & calefacere.

3. Tertiò ex Aristotele 3. de Anima, tex. 39. appetitus superior mouet appetitum inferiorem: sed appetitus Angeli superior est appetitu Angeli inferioris: ergo appetitus, seu voluntas Angeli superioris potest mouere appetitum, seu voluntatem Angeli inferioris.

4. Respondeo ex Sancto Thoma artic. 2. quæst. 106. voluntatem posse moueri dupliciter, primò ex parte obiecti, secundo ex parte potentie. Et quidem ex parte obiecti mouet voluntatem tum ipsum bonum, quod mouet ad amorem sui, tum qui proponit, & ostendit bonum; ex parte autem potentie mouet voluntatem id, quod in ea producit actum, quo voluntas inclinatur & fertur ad bonum. Hoc supposito, Sanctus Thomas ponit tres conclusiones.

5. Prima conclusio est: solus Deus sufficienter, & adæquatè potest mouere voluntatem, & vt obiectum, & vt proponens obiectum. Probatur: nam illa solum virtus actiua potest sufficienter, & adæquatè mouere aliquod mobile, quod potest adæquare virtutem passiuam, & inclinationem talis mobilis; sed solus Deus potest adæquate virtutem passiuam, & inclinationem voluntatis: ergo solus Deus potest sufficienter, & adæquatè mouere voluntatem. Probatur minor: nam virtus passiuam, & inclinatio voluntatis est ad bonum vniuersale continens omnia bona, ac proindè est ad omne bonum; sed solus Deus est bonum vniuersale continens omne bonum; ergo. Confirmatur: nam illud solum bonum potest sufficienter, & adæquatè mouere voluntatem, quod potest illam sufficienter, & adæquatè quietare; sed solus Deus potest sufficienter, & adæquatè quietare, & implere voluntatem; ergo. Rursus solus Deus potest ostendere se ipsum, prout est in se, & prout requiritur, vt voluntas perfecte quietetur, & impleatur: ergo solus Deus potest sufficienter, & adæquatè mouere voluntatem vt obiectum, & vt proponens obiectum. Ideò Exod. 33. Deus Moysi dicenti, *ostende mihi gloriam tuam*, respondet. *Ego ostendam tibi omne bonum.* Ad do, quod Deus ostendens se ipsum per visionem beatificam mouet voluntatem sufficientissimè, & adæquatissimè, & efficacissimè, in quantum illam necessitat ad amandum Deum totis viribus.

6. Secunda conclusio est: Angelus non potest sufficienter, & adæquatè mouere voluntatem, neque vt obiectum, neque vt ostendens obiectum. Probatur: nam Angelus est bonum

bonum aliquod particulare non continens omne bonum, neque adæquans potentiam mobilem, & inclinationem voluntatis; ergo solum mouet voluntatem ad amorem particularem inadæquatum voluntati, & sicut non potest sua bonitate particulari sufficienter, & adæquatè voluntatem quietare, sic non potest sufficienter, & adæquatè illam mouere, vt obiectum. Rursus Angelus non potest proponere Deum videndum prout est in se, & prout requiritur ad hoc, vt sufficienter moueat voluntatem, illam necessitando ad se totis viribus amandum: ergo Angelus neque potest sufficienter, & adæquatè mouere voluntatem vt ostendens obiectum. Concludit Sanctus Thomas, quod Angelus non sufficienter mouet voluntatem, neque vt obiectum, sed inclinatur eam, inclinatione nimirum simplici, & inefficaci, vt amabile quoddam, & vt manifestans aliqua bona creata ordinata in Dei bonitatem, & per hoc inclinare potest ad amorem creaturæ, vel Dei per modum suadentis.

7. Tertia conclusio est: solus Deus potest mouere voluntatem ex parte potentia, producendo nimirum in voluntate motum, siue actum, quo fertur, & inclinatur in bonum.

Probatur: nam illud solum agens potest alicui dare motum, & inclinationem naturalem, producendo talem motum, & inclinationem, quod potest illi dare naturam, & naturalem virtutem: ex gr. illud solum agens potest in re grani producere motum, & inclinationem, qua se moueat deorsum, & potest dare illi naturam, & grauitatem, quæ est virtus, qua se mouet deorsum: alia verò agentia possunt quidem grauia mouere deorsum, sed non possunt facere, vt graue se moueat deorsum, producendo in eo motum, quo se deorsum moueat: ergo proportionaliter illud solum potest mouere voluntatem, producendo in ea motum, quo volendo voluntariè se moueat, & inclinet ad bonum, quod potest producere naturam volitiuam, & voluntatem, seu virtutem volendi; sed solus Deus potest creare naturam intellectuam, & volitiuam, in iis que producere intellectum, & voluntatem: ergo solus Deus potest ex parte potentia mouere voluntatem, producendo in ea actum volendi, ac proinde Angelus voluntatem alterius mouere non potest ex parte potentia. In hoc sensu communiter dicitur solum Deum posse illabi intellectui, & voluntati creatæ, potentias istas immediatè mouendo, ac producendo in eis actus intelligendi, & volendi, vt dicitur suo loco. Videri etiam potest Sanctus Thomas artic. 4. quæst. 105. immediatè præcedentis, vbi tradit quædam ad hæc spectantia, & Suarius lib. 6. de Angelis cap. 16. num. 26.

8. Ad 1. distingo minorem: purgatio, & perfectio spectant solum ad voluntatem, nego: tum ad voluntatem, tum ad intellectum, concedo: & distingo consequens; ergo An-

gelus potest mouere voluntatem ex parte potentia, nego; ex parte obiecti insufficienter, & per modum suadentis, concedo. Ex doctrina Dionysij assignantur in Angelis tres actus hierarchici, nimirum illuminatio, purgatio, & perfectio, & ex doctrina eiusdem omnes exerceri possunt circa intellectum. Nam vnus Angelus illuminat alterum, manifestando illi veritatem, purgat à tenebris ignorantia, ac nescientia, & perficit, in quantum perducit ad finem intellectus, qui est cognoscere veritatem. Perfectio enim rei consistit in consecutione sui finis. Isti ergo tres actus non distinguuntur secundum rem, sed solum secundum rationem. Nam idem actus, in quantum est manifestatiuus veritatis, dicitur illuminatio, in quantum est expulsiuus nescientia, & ignorantia, dicitur purgatio, in quantum perducit ad finem cognoscendæ veritatis, dicitur perfectio. Confirmat hoc Sanctus Thomas ex Dionysio, qui cap. 6. de cœlesti hierarchia dicit: *In cœlesti hierarchia purgatio est in substantijs, & essentijs, tamquam ignotorum illuminatio in perfectiorem scientiam inducens.* Addit Sanctus Thomas etiam voluntatem posse purgari à sordibus culpæ, ac perfici, hoc est perducere ad finem inhærendi summo bono per amorem perfectum. Sicut autem solus Deus voluntatem perfectè potest mouere, & immutare, sic potest illam perfectè purgare à sordibus culpæ per iustificationem, & perducere ad finem beatitudinis, qua perfectè inhæreat Deo. Non tamen est negandum, quod Angelus suadendo possit cooperari purgationi, & perfectioni voluntatis.

9. Ad 2. Seraphim dicuntur incipientes, & calefacientes, quia cum maximè ardeant calore spirituali charitatis, possunt alios suadendo mouere ad Deum amandum, & sic incendere, & calefacere calore charitatis.

10. Ad 3. Aristoteles docet, quod appetitus superior in eodem supposito mouet inferiorem; & quia in eodem homine est appetitus superior intellectiuis, & appetitus inferior sensitiuis, in eodem homine voluntas, quæ est appetitus intellectiuis superior, potest mouere appetitum sensitiuum inferiorem. Ad do, quod Angelus potest in homine speciali modo mouere, & immutare imaginationem, & appetitum sensitiuum, qui est materialis, & recipitur in organo corporeo, vt cum Sancto Thoma quæst. 111. explicabimus quæst. 205.

QUAESTIO CXCIV.

Virum Angelus superior illuminet inferiorem de omnibus, quæ scit, & Angelus inferior illuminare possit superiorem?

S. Tho. quæst. 106. art. 3. & 4.

1. **V**idetur Angelus inferior posse illuminare superiorem; primò quia in hierarchia